

Miljöministeriet
PB 35
00023 Statsrådet

19.5.2014

ÄRENDE: Utlåtande om utkastet till Statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling

HÄNVISNING: YM028:00/2011

Natur och Miljö uttrycker sin tacksamhet över möjligheten att uttala sig om utkastet. Natur och Miljö har (4.9.2013) gett ett utlåtande om en tidigare version av förordningen, men anser att den nya remissrundan varit i högsta grad motiverad eftersom det nya utkastet (29.4.2014) innehåller vissa betydande förändringar. Detta utlåtande fokuserar på dessa ändringar, i övrigt hänvisar vi till det tidigare utlåtandet.

Natur och Miljö vill som sin åsikt framföra följande:

Regleringen av fosforspridning bör ingå i förordningen

Natur och Miljö anser fortfarande att användningen av **fosfor** bör begränsas genom denna förordning och inte genom Jord- och skogsbruksministeriets förordning om gödsel-fabrikat. Utsläppen av fosfor är en central orsak till att många vattendrag uppvisar en försämrad vattenkvalitet. Således bör hanteringen av detta problem bygga på miljöskyddslagen. Enligt kommissionens riktlinjer för implementering av direktivet (SEC(2010)118 final) borde fosforgödslingen regleras för att man skulle kunna uppfylla målen i vattenramdirektivet.

Natur och Miljö anser, att gränsvärdena för fosforgödsling bör fastställas på en sådan nivå att risken för utsläpp till vattendragen minimeras. Gränsvärden är viktiga bl.a. med tanke på uppfyllandet av målen i vattenramdirektivet. De färdiga formuleringar till paragrafer (12 §) och motiveringar som har diskuterats i arbetsgruppen som berett förslaget borde på nytt tas upp till diskussion.

Kommentarer gällande enskilda paragrafer i förslaget

4 §

Enligt förslaget skulle vissa konstruktioner inte få placeras på grundvattenområden, områden som översvämmas, nära vattendrag osv. Natur och Miljö anser att samma begränsningar även bör gälla **djurstallar**.

5 §

Enligt förslaget (2 mom) kan man i dimensioneringen av gödselförrådet beakta (d.v.s. räkna bort) den gödsel som blir på betesmarken under högst fyra månader. Enligt definitionerna i 3 § måste en betesmark (på finska laidun) vara klassad som åker. Därmed omfattas inte **naturbeten** (som inte är åkrar) av den här regeln, vilket kan medföra en risk för ytterligare sänkt motivation att hålla betesdjur på naturbeten. Natur och Miljö föreslår därför att 5 § ändras så att man skulle kunna beakta såväl betesmark som naturbeten när man dimensionerar gödselförrådets minimistorlek, eller alternativt att ingendera beaktas.

7 §

Natur och Miljö understöder varmt kravet på att gödselstäder ska täckas. Detta är mycket viktigt med tanke att begränsa utsläppen av ammoniak.

10 §

Målsättningen för regleringen av gödselanvändningen bör vara att gödsel sprids enbart då odlingsväxterna har möjlighet att tillgodogöra sig näringsämnen, d.v.s. i de flesta fall under våren och sommaren. Enligt förslaget skulle man införa en exakt datumgräns för när det är tillåtet att sprida gödsel på åkrar. Samma regler skulle gälla för hela landet, trots de betydande skillnaderna i klimatfaktorer. Natur och Miljö föreslår fortfarande att man i stället skulle utgå ifrån de lokala förhållandena genom att i förordningen skriva in ett förbud mot att sprida gödsel utanför växtperioden.

Natur och Miljö understöder förslaget att begränsa perioden då fastgödsel kan förvaras på åkern före utspridning till högst två veckor.

Enligt förslaget (8 mom) skulle man få sprida stallgödsel och organiska gödselmedel på åkerområden som ligger närmare än 50 meter från vattendrag och vars lutning överstiger 6 procent endast om man placerar den eller om man myllar in den inom 12 timmar från spridningen. Natur och Miljö anser att denna regel bör utvidgas till att även gälla åkerområden vars lutning överstiger 6 procent och är närmare än 50 meter från **utfallsdiken**.

11 §

Tabellen som anger de högsta tillåtna kvävegivorna har förändrats jämfört med förslaget hösten 2013. För vissa odlingsväxter har de högsta tillåtna kvävegivorna höjts till en nivå som överstiger forskarnas¹ rekommendationer. Natur och Miljö anser att detta inte är acceptabelt, eftersom det leder till stora miljörisker. Vi anser ytterligare att förordningen borde göra större distinktion mellan **jordmånar med olika andel av organiskt material**, precis som forskningsrapporten (fyra kategorier i stället för endast två i utkastet till förordning).

Natur och Miljö anser vidare att de högsta tillåtna kvävegivorna bör vara lägre på **grundvattenområden**. Grundvatten bildas på områden med grovkornig och porös

jordart, samtidigt är risken för urlakning av kväve större på grova mineraljordar än andra jordar.

13 §

Enligt förslaget skulle skyldigheten att föra bok över gödslingen endast gälla stallgödsel och organiska gödselmedel. Natur och Miljö anser att denna paragraf även bör gälla **oorganiska gödselmedel**. Annars är det omöjligt att beräkna den sammanlagda mängden lösligt kväve som i form av olika gödselmedel spridits på ett skifte eller kontrollera att gränsvärdena i tabellen i 11 § inte överskrids.

Sammanfattning

Natur och Miljö anser att förordningen i sin nuvarande form innehåller så allvarliga brister att den inte kan föras vidare för behandling i statsrådet.

Högaktningsfullt,

Natur och Miljö rf

Bernt Nordman,
verksamhetsledare

REFERENS:

- 1) Salo, T. m.fl. 2013. Nitrogen fertilizer rates, N balances, and related risk of. N leaching in Finnish agriculture. MTT Report 102.